Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. № 217 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 13, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 13-го ЛИСТОПАДА 1996 р. Ч. 217 РІК CIII.

ПРИЙНЯТТЯМ БЮДЖЕТУ НА 1997 РІК ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ ЗАКІНЧИВ РІЧНІ НАРАДИ

Союзівка. — Прийняттям бюджету на 1997 рік в сумі 11,148,000 дол. і обговоренням цілого ряду рекомендацій Головний Уряд (ГУ) Українського Народного Союзу закінчив свої Звичайні річні наради тут в неділю, 10-го листопада.

У третьому дні нарад в суботу, 9-го листопада, представники раніше створених комісій звітували про наради тих комісій і відчитували випрацьовані ними рекомендації. Над кожною з них відбулись обширні дискусії і їх з малими поправками прийнято. Рекомендації відносяться до всіх аспектів багатогранної діяльности УНСоюзу як забезпеченевої і громадської установи.

Бюджет УНСоюзу, згідно зі статутом випрацьовує і пропонує Фінансова комісія, а реферував його перед ГУ касир Олександер Благітка.

Про новостворену Фундацію УНСоюзу і її майбутні завдання коротко поінформував заступник предсідника Нестор Олесницький.

В імені Контрольної Комісії її голова Степан Гавриш і заступник голови Василь Пастушок одноголосно поставили внесок прийняти всі звіти членів Екзекутивного Комітету та всіх членів Головного Уряду. Відтак відбулася дискусія над невиконуванням статутових обов'язків касира.

Наради цього дня закінчено дещо раніше з уваги на заплянований бенкет, який відбувся у вечірніх годинах і в якому взяли участь всі присутні члени ГУ, почесні члени і запрошені гості з дружинами або чоловіками. Бенкетом, що його відкрила предсідник Уляна Дячук, проводив заступник предсідника Н. Олесницький.

Після участи в Богослужіннях в неділю, члени ГУ продовжували наради під точкою „різні справи". Заторкнено такі справи як стипендії для студентів-членів, випрацювання карток для членів на знижку в цінах різних продуктів, включно з ліками, можливості створення різних категорій членства УНСоюзу тощо. Нарадами того дня проводив Н. Олесницький.

З уваги на те, що деякі члени ГУ в ході нарад висловили сумніви щодо доцільности продажу будинку УНСоюзу в Джерзі Ситі, на порядок нарад поставлено дискусію в цій справі і її обговорено з різних точок зору.

У наслідок дискусії радна Рома Гадзевич подала внесок щоб щераз передискутувати минулорічне рішення ГУ щодо продажу будинку. Цей внесок перепав голосами 11 до 5.

Вичерпавши порядок нарад ГУ приняв внесок їх закрити.

Предсідник У. Дячук подякувала всім за участь, закликала до інтенсивної праці для добра УНСоюзу, громади і України та побажала учас-никам щасливої подорожі домів.

Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінче-но ці наради.

Депутати звернулися до прокурора

Київ (Р.Р.).— Депутатська більшість Київської Міської Ради оприлюднила звернення до Генеральної прокуратури з вимогою вжити заходів за фактами зловживання службовим становищем і порушення існуючих законів Леонідом Косаківським під час його праці на постах голови Київської Міської Ради і Київської державної адміністрації.

Документ підписали 51 із 68 депутатів. Вони звертають увагу на той факт, що Л.Косаківський і сьогодні продовжує імітувати керівну діяльність, неґативно оцінюючи все, що робиться для виходу Києва з кризи. Автори звернення вважають, що така ситуація була б неможливою без підтримки, яку надають Косаківському певні політичні кола у самій Київській Міській Раді та у Верховній Раді України. Тобто "комуністи і соціялісти, які зацікавлені в дальшій дестабілізації ситуації в Україні".

Більшість столичних депутатів переконана, що розкол у міській управі становить загрозу для самоврядування, а причиною цього називають дії "політичного циніка, який перекладає на чужі плечі відповідальність за руйнування самоврядування в Києві, власну некомпетентність і бездіяльність, продемонстровану майже тирічним одноособовим керівництвом столицею". Депутати також висловили готовість активно впливати на процеси забезпечення життєдіяльности Києва і перетворення його на місто европейського рівня.

В Японії зформовано новий уряд

Токіо. — У четвер, 7-го листопада, закінчился зформування нового японського уряду, хоч очолювати його буде попередній прем'єр-міністер Рютаро Гашімото.

У січні цього року Р. Гашімото, 59-річний лідер Ліберально-демократичної партії, створив свій перший кабінет міністрів на основі трипартійної коаліції. Однак у висліді дочасних парляментарних виборів 20-го жовтня партнери ліберальних демократів зазнали неуспіху. В цей спосіб Ліберально-демократична партія змушена формувати однопартійний уряд парляментарної меншости.

Другий уряд Р. Гашімото діятиме під знаком „реформи адміністративної системи країни і оздоровлення фінансів". Але йому також доведеться розв'язувати інші складні проблеми, в тому числі зовнішньополітичні, як, наприклад, територіяльні суперечки з Китаєм. Тому чимало спостерігачів висловлює сумнів у спроможности однопартійного уряду діяти чітко і ефективно у всіх ділянках.

Зі старого у новий уряд перейшли міністер закордонних справ Юкігіко Ікеда і генеральний секретар кабінету міністрів 70-річний Сейроку Кадзіяма. Міністром фінансів став 69-річний Гіроші Міцідзуке. Єдина в уряді жінка Мітіко Ісії очолила міністерство охорони довкілля. Всіх міністрів в новому японському уряді 21. Вік чотирьох з них перевищує 70 літ, дев'ять переступили у сьомий десяток, а вісьмом міністрам — понад 50 років.

ХДПУ і УХДП об'єднаються в одну партію

Київ. — Християнсько-Демократична Партія України й Українська Християнсько-Демократична Партія вирішили об'єднатися в єдину партію і цим самим започаткувати процес консолідації національно-демократичних сил центристського спрямування, повідомила 10-го листопада УНІАР.

„Весь хід політичного розвитку в Україні протягом кількох років, зокрема, події останніх місяців у суспільно-політичному житті держави, спонукують національно-де-мократичні сили України центристського спрямування до поєднання своїх зусиль, координації та узгодження своїх дії у загальнонаціональних інтересах", — заявили обидві партії у заяві, прийнятій на спільному засіданні головних рад.

На нараді учасники прийшли до висновку, що саме розпорошеність зусиль патріотів України привела до кланової боротьби за владу, розквіту корупції і злочинности, нехтування інтересами вітчизняного виробника і незахищености вразливих верств населення. Тільки об'єднані національно-демократичні сили в змозі випрацювати і здійснити програму, яка виведе державу зі скрути, вважають члени обох партій.

ХДПУ і УХДП, які постали з єдиної УХДП внаслідок розколу в 1992 році, об'єднаються на з'їзді, який проведуть найближчим часом.

У своїй заяві обидві партії закликали інші політичні сили, „кому дорогі християнські ідеали, демократичні вартості і завоювання перших років незалежности", утворити міжпартійний виборчий бльок з метою захисту і зміцнення української державности.

Розпалювачі ворожнечі в Україні дістануть відсіч

Київ (Р.Р.). — Тут 9-го листопада о 7-ій годині вечора на першому каналі Українського радіо прозвучало звернення Президента України Леоніда Кучми до громадян України.

У зверненні Президент наголосив, що розпалювання міжнаціональної ворожнечі в Україні оцінюватиметься як посягання на Конститутуцію і "дістане відсіч усіма державними засобами". За словами Л.Кучми, "практика засвідчує, що дехто спеціялізується на розпалюванні національної нетерпимости і розбрату". При цьому "національну карту розігрує купка політиків, а розплачуватися доводиться масі простих людей". Для України та її народу, на думку Президента, вкрай небезпечними є націонал-шовінізм, українофобія, антисемітизм чи русофобія, незалежно від того, у яких формах вони проявляються.

Міжнаціональна злагода є одним із ключових чинників громадянського миру і консолідації українського суспільства. Таке становище Україна зайняла з перших днів становлення незалежної держави, проголосивши рівні права для представників усіх національностей, що мешкають на українській території.

За словами Президента, його становище у сфері міжнаціональних відносин полягає в необхідності діяти чітко, усвідомлено, відповідально, уникаючи непередбачуваних екстремних ситуацій. Україна і далі не ухилятиметься від поступу до забезпечення інтересів населення і в цій політиці однаковою мірою мають бути неприємливими як затримання старих моделів національного життя, так і безоглядний радикалізм. На щастя, в Україні покищо не дійшло до поділу народу на своїх і чужих, зазначив Президент Кучма, і додав, що треба зробити усе можливе для повернення депортованих народів — кримських татарів, болгарів, вірменів, греків, німців та інших. Україні доводиться робити це без участи інших країн колишнього СССР, і це лягає важким тягарем на і без того дефіцитовий бюджет держави, та Уряд продовжує підшукувати спонзорів для влаштування переселенців на рідній землі.

Міжнаціональну злагоду в Україні Президент не вважає виключною заслугою керівництва. Він вважає, що уникнути міжнаціональних конфліктів Україні вдалося завдяки "одвічній мудрості, толерантності та безмежному терпінню нашого народу, його високій моральності".

У понеділок, 11-го листопада, Президент України вирушив до Греції з офіційними відвідинами.

Відбудуться сесії НТШ на з'їзді славістів у Бостоні

Ню Йорк (НТШ). — Найбільша щорічна конференція славістів Америки, зорганізованих в ААACC, відбудеться від 13–16 листопада 1996 року у Бостоні.

Серед численних сесій на конференції будуть також дві, які зорганізувало Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці. Перша буде присвячена українській мові (як четвертий „круглий стіл" на цих конференціях), зокрема сучасній фразеології в Україні. Серед доповідачів будуть професори Мирослава Знаєнко, Ася Гумецька, Віра Андрушків, Світлана Роговик та Антоніна Березовенко; голова сесії — Лариса Онишкевич. Сесія відбудеться у п'ятницю вранці, 15-го листопада, від 8–10 год. ранку.

Тема другої сесії „Чорнобиль: з десятирічної перспективи, в літературі, точних науках, справах здоров'я та довколишнього середовища і в політиці". Доповідачами будуть: амбасадор Юрій Щербак, Лариса Онишкевич, Пол Ґобел, Дейвид Марплс та Олекса Біланюк; голова сесії Леонід Рудницький. Сесія відбудеться також у п'ятницю, між год. 10:15—12:15. Всі сесії будуть у готелі Парк Плаза в Бостоні.

У Боснії напруження зростає

Сараєво, Боснія і Герцеґовіна. — Коли у понеділок, 11-го листопада, кілька сотень мусулманських поворотців спробували повернутися до своїх домівок, які були змушені покинути під час понад трирічної війни, а котрі тепер знаходяться на території боснійських сербів, то це спровокувало небезпечну збройну сутичку. Ситуація витворилася на стільки небезпечною, що американські та російські миротворні військові відділи мусіли негайно зареаґувати, щоб не допустити до серйозного конфлікту.

Незважаючи на мирний договір, підписаний та узгіднений всіма трьома воюючими фракціями тому рік у Дейтоні, Огайо, та в якому ґарантується всім право на поворот до своїх попередніх поселень, боснійські серби цього мирного договору не придержуються та не допускають поворотців-мусулман поселюватися у своїх колишніх домівках.

Згаданий випадок мав місце у північносхідній частині Боснії, поблизу містечка Корай, коли озброєна автоматами поліція боснійських сербів почала наближатися у напрямку поворотців, щоб не допустити їх до села в якому вони колись жили. Ситуація почала загострюватися і на місце непорозуміння були вислані озброєні американські гелікоптери з наказом стріляти, якщо це буде конечним.

Присутні у Боснії офіційні чинники Організації Об'єднаних Націй зазначують, що такі та їм подібні випадки будуть причиною нової війни, якщо відтягнеться миротворні військові частини. Крім того боснійські серби у згаданій околиці почали озброювати цивільне населення, що спонукало ООН відтягнути своїх спостерегачів.

Ці заворушення, в часі коли ЗСА скорочують до половини свою військову присутність, викликують не тільки критику Америки, але в першу чергу оправдані побоювання, що це може привести знову до збройних конфліктів. Критиками цим разом є не тільки працівники ООН чи західніх союзників, але також і американських старшин і військовиків, які там відбувають службу.

Буде введено в дію мережу мобільних телефонів

Київ. — Уже наприкінці цього року в Києві почне функціонувати мобільна телефонічна мережа „Флеш", створена в рамках спільного інвестиційного проєкту американської компанії „Моторола" і компанії „Українські радіосистеми" (УРС), повідомила 9-го листопада УНІАР.

Президент УРС Віктор Кравченко, виступаючи на пресконференції, присвяченій введенню проєкту, сказав, що нова мережа „забезпечить Україну цифровим, надійним, безпечним і високоякісним мобільним зв'язком". На введення в дію київської мережі, буде витрачено, за словами В. Кравченка, 30 млн. дол. Ще 120 млн. дол. піде на охоплення комірковою мережею у найближчі чотири роки 20 найбільших міст України. Це, сказав президент УРС, створить біля 2,000 місць праці в галузі високих технологій.

Однак, за словами В. Кравченка, при здійсненні проєкту, повна вартість якого виносить 500 млн. дол. виникла одна проблема. До цього часу не отримано ліцензії на використання частоти, в якій функціонуватиме мережа, бо цю частоту використовують у транспортовій і цивільній авіяції. Президент УРС висловив сподівання, що цю проблему вдасться незабаром розв'язати без зменшення рівня безпеки польотів літаків.

В. Кравченко також поскаржився на те, що високі тарифи за використання радіочастот в Україні роблять неможливим бизнес у цій галузі. За словами президента УРС, в Україні вони сягають 65 млн. дол. на рік. В Німеччині чи Франції цей показник становить біля 3-5 млн. дол., а в країнах Східньої Европи — 1.5-2.5 млн. дол. Однак В. Кравченко висловив сподівання, що Уряд та зацікавлені установи найближчим часом переглянуть тарифи і приведуть їх у відповідальність з дійсною вартістю.

Корпоративний віце-президент „Моторoли" Джеррі Лукомський сказав, що його компанія впевнена у майбутньому України. Свідченням цього, за його словами, є великі інвестиції „Моторoли" в українську економіку і те, що Україна займає третє місце в світі за величиною американської урядової допомоги. На його думку, інвестиції „Моторoли" є поштовхом, необхідним для зростання обсягу інших чужоземних інвестицій в Україні.

Влаштовують конференцію у 400-ліття Берестейської унії

Філядельфія. — У п'ятницю, 6-го грудня ц. р., тут в Ла Салл університеті відбудеться міжнародна конференція, присвячена 400-літтю Берестейської унії. Її співорганізаторами є Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, Релігійне Товариство Українців Католиків „Св. Софія" та Програма центрально- і східньоевропейських студій Ла Салл університету.

В Конференції візьмуть участь такі спеціялісти: священики О. Баран, П. Біланюк, І. Мончак та світські науковці Т. Бирд, Д. Ґолдфренк. А. Кіпа, В. Маркусь та інші американські вчені, такі як президент-емерит Ла Салл університету Денієл Бирк і керівник відділу богословських студій цього ж університету Джефрі Келлі. Окреме слово про духовість унії виголосить Владика Володимир Паска. Участь візьме також Владика Всеволод.

Місце конференції: Каплиця Ла Салл університету, College Hall, 20th Street & Olney Ave., Philadelphia, Pa. Реєстрація учасників і сніданок о 9 год. вранці. За додатковими інформаціями слід звертатися до проф. Леоніда Рудницького на число тел. (215) 951-1200 в урядових годинах.

Відбудеться заключний концерт музичного фестивалю в Морріставн

Ню Йорк (М. С., Л. К.). — У четвер, 14-го листопада ц. р., о год. 8-ій вечора у містечку Морріставн, Н. Дж., відбудеться заключний концерт музичного фестивалю (організатори — Лариса Крупа і Олександер Слободяник). Виступатиме струнна оркестра „Московські солісти" під керівництвом віоліста Юрія Башмета, який виступить і як диригент, і як соліст. У програмі — твори Шос-таковича, Шенберга і Брамса. У Концерті для фортепіяну, труби і струнних Шостаковича сольо виконають О. Слободяник — фортепіяно і Владімір Кафєльніков — труба.

Біографії цих мистців пов'язані з Україною. Українець О. Слободяник народився в Києві, навчався у знаменитій тоді Львівській музичній школі, яка дала світові десятки відомих музикантів. Цю ж школу — 11 кляс — закінчив і Юрій Башмет; фактично вона дала йому ґрунт для світової кар'єри. На жаль, популярний у світі мистець чомусь не любить про це згадувати. Так, у обширній аннотації про його діяльність, випущеній до вищезгаданого концерту, є тільки маленька згадка, що він „...провів дитинство у Львові, Україна". Також народився і вчився в Україні трубач Владімір Кафєльніков.

Концерт відбудеться у театрі за адресою 100 South Street, Morristown, N. J. Квитки в ціні 45, 35, 28 і 20 дол. можна придбати в касі.

В рамках фестивалю відбуваються мистецькі виставки: минулого року експонувалася виставка картин Аркадії Оленської-Петришин, а під час найближчого концерту 14-го листопада проходитиме виставка творів Олександра Архипенка.

В АМЕРИЦІ

У МІСЦЕВОСТІ ГОБОКЕН на нюджерзькому березі ріки Гадсон в неділю, 10-го листопада, місцеві громадяни та його прихильники вшанували визначного громадянина свого міста і відомого в світі американського співака популярних пісень Френка Сінатру. На хіднику, перед ділянкою 415 Монро вулиці, де колись стояв будинок, у котрому 1915 року народився улюблений Америкою співець, вмуровано пропам'ятну таблицю зі зображенням зірки. Крім того присутні на церемоніялі вмурування таблиці, побажали 80-річному Ф. Сінатрі швидкого видужання, бо він останній тиждень перебував в одній з голливудських лікарень. Хоч сам Ф. Сінатра впродовж своєї співацької кар'єри рідко навідувався до міста свого народження, то місцеві громадяни з гордістю згадують свого славного співжителя, а зокрема ті, які його пам'ятають.

У СВІТІ

У НЕДІЛЮ, 10-ГО ЛИСТОПАДА, у Сантіяґо, Чіле, розпочалася вершинна конференція, голів держав Латинської Америки, включно з участю кубинського диктатора Фіделя Кастра. Саме його присутність на цій конференції викликала запальні дискусії між учасниками на конференції, та голосні маніфестації назовні, як прихильників так і опозиції. Хоч Ф. Кастро вже давніше був учасником таких конференцій, але цього разу темою конференції є — поширення демократії, тому деякі учасники уважали присутність Ф. Кастра дещо абсурдною.

НА ЗАХІДНЬОМУ ПОБЕРЕЖЖІ ріки Йордан неспокій продовжується, це видно з вислідів останньої демонстрації палестинців у місцевості Кірят Сефір. Тут палестинці в неділю, 10-го листопада, протестували проти розбудови існуючого жидівського поселення, при чому протест перемінився у палку сутичку з вояками Ізраїля, котрі намагалися перегородити дорогу маніфестуючум палестинцям. У результаті вбито одного палестинця та поранено інших і все це тільки напружило ще більше й без того важку ситуацію.

ПОЛІТИЧНІ ПРОВІДНИКИ боснійських сербів, щоб забезпечити за собою контролю над армією, заприсягнули нових військових командирів на місце звільненого генерала Ратка Младіча, якого оскаржено у воєнних злочинах. Заприсяження групи невідомих старшин було кінцевою точкою указу з суботи, 9-го листопада, президента боснійських сербів Біляни Плавсіч, щоб замінити Р. Младіча та його військовий штаб. Зазначуючи, що причиною його замінення є тиск Заходу, вона з жалем виконала це завдання. Аналітики уважають, що цей крок боснійських сербів напевно тепер поліпшить відносини з їхнім впливовим покровителем президентом Сербії Слободаном Мілошевічом, який хоче показати себе перед Заходом як співпрацівника мирних заходів на Балканах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку $60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку $40. За кожну зміну адреси $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Нема причин до нарікання

Повоєнну Німеччину розділили на дві держави, що існували на засадах ідеологічних протилежностей, однак німці залишалися німцями, а обидві держави — німецькими. Після того, як об'єднали Чехію та Словаччину і почало те об'єднання в СССР писатися разом — Чехословаччина, чех залишався чехом, а словак — словаком.

Оригінальна картина витворилася в Російській імперії, спадкоємцем котрої став Совєтський Союз, а відтак нині вже начебто демократична Росія. Республіки, що входили до складу СССР, називалися за своїми корінними націями. Але ніщо інше. Бо, хоч і кваліфікувалася в республіках як національна меншина, російська нація ніколи в них себе такою не вважала. Вимушена згідливість покірних "провінцій" дозволяла Москві успішно проводити русифікацію, грабувати природні багатства, перетворювати республіки на екологічні смітники, добиваючи в людських душах, у свідомості почуття національної повноартости.

Однак, доба колоніялізму рано чи пізніше мала закінчитися. Та якщо, скажімо, Великій Британії вдалося більш-менш пристойно вступитися з колоній, то для Росії поняття джентельменства виявилося чужим. І насамперед через вперте небажання змиритися з остаточною поразкою великоросійського шовінізму. Якщо ще донедавна російський держиморда називав себе національною меншиною у "провінціях", то це було ніщо інше як рафінований цинізм: росіяни були меншиною дефакто, але ніколи — деюре.

Нині ж, коли грунт поплив з-під ніг "старшого брата", Москві не до цинізму. Отож вдалася до істеричного галасування: нас, мовляв, звідусіль та всі гонять, гноблять, зневажають. Українці, скажімо, загарбали споконвічно російський Крим, прибалти гострять зуби на прорубане Петром Великим "вікно в Европу", чеченці ні з того — ні з сього вчинили бучу в завжди, бачте ж, російському Кавказі...

Геть "забувши" про культивовану на теренах покійного СССР русифікацію, дехто плаче нині, що в Україні шість національних меншин часто не мають підручників, а проєкти створення чи увіковічнення пам'яті жертв геноциду залишаються нездійсненими. Питаємося: хто як не російські, насамперед, комуністичні кати творив геноцид проти українського (та й не тільки) народу? Нині ця національна меншина становить 22.1 відсотка населення України. Чому ж, власне, українці повинні відповідати за наслідки комуністичного розгулу? Бачте, коли йдеться про багатства, які мала Україна в складі СССР, то спадкоємцем їх оголошує себе Росія; коли ж брати на себе тягар за злочини проти історії, то це — для України...

Не можемо тримати в таємниці, що палиці в колеса українського державотворення ставлять вороги українського народу, переважна більшість яких є в числі тих 19.3 відсотка росіян, що засідають в парляменті України, та ще чи не більше "русскоязычних" їх лакуз, відомих своєю патологічною ностальгією за "світлим" минулим.

... Нині в Україні є 15,867 україномовних шкіл та 2,965 — російськомовних. Крім того, в 2,339 школах навчання двомовне. То як можуть нарікати росіяни, якщо кожна їх дитина має можливість вільного навчання рідною мовою, коли близько такої можливости не мають мільйони українських дітей не те що в Росії, а й в українських східніх регіонах, коли в Донецькому діє ... аж одна українська школа? Як можуть нарікати на нас інші національні меншини, якщо в Україні діють 98 румунських, 61 мадярська, 13 жидівських, 11 молдавських, 3 польських шкіл? Як може нарікати на нас той же, скажімо, жидівський народ, діти якого нині вивчають в Україні іврит, ідиш, історію та традиції свого народу і вже четвертий рік ведеться навчання в Міжнародному Соломонівському університеті в Києві та училища в Дніпропетровському й Києві? Як можна на нас нарікати, коли в час занепаду економіки наша держава знаходить можливості допомогти у випуску майже 60 газет, що їх випускають національно-культурні товариства? Як можуть нарікати на нас, якщо в Україні виступають понад 2,000 музичних, хореографічних, фольклорних колективів мистецької самодіяльности національних меншин? Тож, якщо комусь дуже кортить пошкодити молодій незалежній Україні, нехай шукає собі ключки де завгодно, тільки не в національному питанні. Напротивагу тим, хто завжди чигав на нашу незалежність і державність, український народ завжди був добрим, чуйним та врозумілим до кожної людини, незалежно від її нації, раси чи віровизнання.

Сергій Грабовський,
Київ

БАГАТОПАРТІЙНІСТЬ НЕБАЖАНА

Після ухвалення Конституції, здасться є всі підстави вважати Україну справді демократичною, правовою державою. Проте, насправді дійсний стан речей ще не дає можливости стверджувати це. Не вистачає багато чого: розвиненої структури судової влади, чітко відпрацьованих і оформлених законами противаг між законодавчою й виконавчою владами, загальної правової й політичної культури у суспільстві, нарешті, реальної багатопартійної системи як каналу взаємозв'язку між владою і суспільством. І схоже, до утворення справжньої багатопартійности у нас ще далеко.

А далеко тому, що існують впливові сили, не зацікавлені у становленні такої багатопартійности. Згадаємо: коли тільки-но починала формуватися різнобарвна палітра політичних сил України, у 1990-91 — хіба не здавалося то-ді, що ми на порозі нормальної, „европейської" багатопартійности? Проте, вже після здобуття незалежности з партіями почало коїтися щось дивне. Одні, як соціял-демократи, захопилися з'ясуванням стосунків між різними угрупуваннями, інші, як „зелені", не змогли знайти свою екологічну нішу за умов постійної соціяльно-економічної кризи, Рух загальмував було у своєму партійному ставленні, оскільки значна частина його членів довго не хотіла розлучатися зі статусом громадської організації. Щождо створюваних структур, як, наприклад, „Нова Україна", то вони ніяк не могли визначити своє місце в українському політикумі.

І така ситуація зрозуміла. Адже на законодавчому рівні роля партії в державі була і лишилася надзвичайно незначною. Ні на парляментських та президентських виборах, ні у місцевому самоврядуванні, ні у творенні законів — ніде роля політичних партій як структур, що є своєрідним „містком" між широким загалом і політичною елітою, не була офіційно закріплена. А на матеріяльну підтримку з боку держави, як це робиться у низці европейських країн, годі й сподіватися. Зрозуміло, що за таких умов довіра до більшости партій взагалі почала падати, якщо у 1991-92 роках існували партії, яким довіряло тією чи іншою мірою більше половини громадян, то нині таких партій немає.

Проте, у всьому цьому не було випадковости. Адже влітку 1992 року з подачі Олександра Мороза із проєкту закону про громадянські організації зник пункт про державну підтримку політичних партій, а восени 1993 року більшість Верховної Ради з мовчазної згоди Леоніда Кравчука та Івана Плюща ухвалили закон про вибори, який вочевидь дискримінував політичні партії. Надалі новообраний парлямент постійно і настирливо зривав навіть саме обговорення закону про партію і нового виборчого закону. Ба більше: з проєкту Конституції зникли всі згадки про вибори на багатопартійній основі за змішаною (мажоритарно-пропорційною) системою, як це передбачалося Конституційною угодою. Отже, існували й існують впливові сили, для яких становлення багатопартійности в Україні небажане і вони прагнуть йому запобігти чи принаймні відтягнути у часі.

Очевидно, ті, хто не зацікавлений у проведенні публічної політики й у ствердженні европейської моделі демократії в Україні, ті, для кого політика — це залаштункові розробки й лобіювання власних інтересів. Якщо у 1991-92 роках це був переважно „червоний директор", то надалі — „промислові" й „фінансові барони", представники того великого капіталу, який утворився й зростає лише за умов неструктурованости суспільства, невизначености у загальному економічному й політичному стані держави. Не випадково змішану виборчу систему у Конституції „завалили" не ліворадниками, а представниками низки так званих центристських фракцій, тобто люди з великими грошима й великими амбіціями.

Проте, часи змінюються. Нині прем'єр Павло Лазаренко, як стало відомо з достовірних джерел, дав команду включити до урядової програми розділ щодо формування середньої кляси, тобто однієї з головних соціяльних потуг демократії,

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

РАСОВІ ТИПИ ДВОХ АМЕРИК

У загальному вважається, що раса — це „біологічна група людей, яких об'єднує спадкова спільність та сукупність фізичних і духових особливостей". На американському континенті це приблизно виглядає так: ЗСА мають далеко менше різних типів раси у порівнянні з південними країнами. Цю частину Америки називають Латинською Америкою, а її мешканців латинниками („Latinos"), бо їхня культура є латинська чи радше латино-індіянська з вийнятком тропічного узбережжя, де помічається сильне перевагу африкансько-муринського елементу. В Мехіко, Центральній Америці і гористих частинах Південної Америки, індіяни є динамічним проявом. Тут є більше ніж 40 відсотків чистокровних індіян, а може тільки 10 відсотків осіб европейського походження. Решта — це метисти, себто „Нащадки мішаного походження еспанців або португальців з індіянами". Серед мешканців Аргентини, Уругваю і Чіле як теж на півдні Бразилії домінує европейська кров.

Індіянський вплив у ЗСА слабий. Але у південних і західних стейтах завважується активність надзвичайно сильного і динамічного еспанського елементу... Багато еспанських слів стали вже англійськими, а багато місцевостей і міст мають еспанські назви з англійською вимогою. Слово „La Raza", себто раса, має теж особливе значення у відношенні до народів Латинської Америки, яких єднають спільна мова, література, релігійна спадщина і напрям життя. Вони теж намагаються протиставитися впливові англо-американських зразків культури. „Viva la Raza" — хай живе раса — це об'єднуючий клич для „чікано" руху, себто руху осіб мехіканського походження. Вони сьогодні шукають за підтримкою осягнути збільшені економічні можливості, соціяльну справедливість, збереження своєї рідної мови і культури спадщини.

Аж напрошується насвітлити деякі питання стосовно причини, які кристалізували типи расової різниці між двома Америками. І так: в історичному часі, коли Колюмб відвідав вперше Новий світ на території Латинської Америки жило 20 мільйонів індіян, а на території сьогоднішніх ЗСА та Канади тільки один мільйон. Важливим є теж факт, що коли у минулому до ЗСА прибуло 40 мільйонів европейських імігрантів, то ціла Латинська Америка прийняла тільки 15 мільйонів, а Бразилія 6 мільйонів мурінів. Більшість европейців походила з Еспанії, Португалії і Італії а на півдні Бразилії і Чіле поселилися німці... Ще перед підбиттям Америки еспанці і португальці жили довгі століття у взаєминах з маврами, якими були араби, що завоювали Еспанію і змішалися з її населенням. Це створило важливий елемент у формуванні типу еспанської раси.

Англійці прибули були до Північної Америки, бо тут шукали за свободою і новим життям. Із своїми сім'ями засновували малі англійські селища на обмеженій території близько моря. Еспанці і португальці натомість прибули до Нового світу у погоні за золотом. Це були переважно вояки і шукачі пригод, які прибули без сім'ї. Вони завоювали величезну територію з мільйонами індіян та одружувались з індіянами... Коли ж еспанці і португальці вступили на американську землю і розглянулись, то на своє велике здивування відкрили, що індіяни різних околиць мали вже розвинену культуру. Між іншим індіяни виявилися добрими фармерами, сумлінними робітниками, наводнювали свої поля, а як матеріял у будові вживали камінь.... Не такими були індіяни на території сьогоднішніх ЗСА і Канади. Вони, бо в більшості, були дикими кочовиками, не знали постійної праці, обробки землі чи будови тривких приміщень, а що найважливіше відмовлялися працювати для білих. З виду таких обставин залишилось англійцям самим виконувати працю і у висліді часто не допускали індіян до своїх місць поселення. Згодом твориться нова англо-американська суспільність, яка у повільному поході на захід здобуває нові території. У тому ж часі піонери і їхні наслідники вирощують рослини і обробляють грунт, бо рільництво, як основа економіки, запевнювало можливість існування.

Інакшими були еспанці Латинської Південної

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Несподівана зустріч

Недавно ред. Ольга Кузьмович в своєму репортажі в „Свободі" інформувала читачів про співпрацю українських ветеранів Червоної армії з Другої світової війни з німецькими ветеранами і між іншим, згадала про візиту делегації колишніх вояків в Німеччині.

Дивним збігом обставин, очікуючи получення в травні ц. р. на летовищі у Відні на лет до Кракова, зауважив я на таблиці прилетів і відлетів маршрут до Києва. З цікавістю пішов я на брамку „Австрієн Ейрлайнс" ч. 29 і зустрів там несподівано групу старших російськомовних туристів. Не гаючи часу, підійшов я до них і представився українською мовою, розпитуючи про їх туру, та висловив бажання помогти. Були це власне ті ветерани Червоної армії з України, про яких згадує ред. О. Кузьмович.

Один ветеран з болем душі розповів мені про перебування в німецькому полоні та в таборі Дахау і що ветеранські організації Західньої Европи запросили їх на спільну зустріч до Німеччини. Він єдиний володів українською мовою й представив совєтську дійсність такою, якою вона була, чим наробив собі багато клопотів як на з'їзді, так і тепер. Будучи колгоспником, за привласнення колосків пшениці сталінський суд засудив його на 20 років робіт на Сибірі. Порівнюючи каторги в полоні й в Дахау з жорстокими каторгами на Сибірі, відважний, свідомий українець, ветеран Червоної армії переконливо потверджував московські звірства, жахливіші від гітлерівських. І за його правдомовність сипались на нього громи наївних, ще досі збаламучених, ветеранів.

Відтак я розповів про нашу діяспору, причини її існування і про наші успіхи. Наша зустріч, так несподівана, добігла до кінця, на прощання передав їм кілька чисел „Свободи" і автобус під'їхав до літака, а маршрут його — Київ!

о. диякон Юрій Малаховський
Флашінг, Н. Й.

Чесна пригадка

Хоч це є добре відомі справи і особи, які без найменшого почуття совісти винищували наших чесних і розумних людей, владик і священиків, що до сьогодні є членами українського Уряду вже в нашій вільній державі, а ім'я їм московські номенклятурники.

І не міститься мені в голові, як думають наші державні провідники і всі інші чесні і свідомі люди, що толерують їхні злочини та навіть допускають до Уряду. Але я не тільки вірю, але маю повне передчуття, що вже недалекий той час, що вони стануть перед народним судом і одержать свою належну заплату.

А Бог є понад усе справедливий і в своїй силі могучий та в належний час пішле їм належну і заслужену нагороду. Нема двох слів, щоб справедливий Бог у своїй всемогутності, знаючи їхні нелюдські діла і їхні знущання над своїм братом, все це легко їм простив, бо де б тоді була Божа справедливість? О, ні, усе це станеться згідно з волею Божою і Його святої справедливости.

А покищо нехай Уряд наш державний чистить себе від тих дияволів, щоб через їхню присутність і диявольські діла не попасти разом з тими номенклятурниками під Божу справедливість.

Нема чого їх боятися, а поставити їх там, де є їхнє місце і на що вони собі заслужили. Бо Божий закон каже: не тільки той грішний, що творить гріх, але і той, хто промовчує або схвалює гріх. Тому дозвольте пригадати всім людям доброї волі цю Божу справедливість.

А будучи чесними, не єднаймося з номенклятурниками і не берім їхніх диявольських вчинків і провин на нашу совість.

о. Мирослав Глинський

Володимир Боднар

РЕФЛЕКСІЇ З ПОДОРОЖІ В УКРАЇНУ

II

За ініціятивою ключника, сходимо стрімкими сходами вниз до крипти, де спочивають тлінні останки наших трьох святців: Кардинала Сембратовича, Митрополита Шептицького і Патріярха Йосифа. На кам'яністій долівці видніють три плити з написами. В стінах цієї холодної кімнати є вмуровані мощі наших історичних особистостей — князя Осьмомисла та інших. Ключник оповідав, що був засуджений на 12 років каторги в Сибіру, а тепер посвятився праці для добра нашої Церкви і народу.

Вже зовсім затемна вертаємо, з духовою наснагою і роздумуванням, через парк і попри Університет ім. Франка до готелю. Тут застаємо Оксану Максименко, сестру мистця Юрія Коха, кузинів наших вже покійних сватів — д-ра Евгена і Олени Мартинюків. Також чекає вже на нас Славко Малетич, званий Славік, з донею Оксаною, студенткою вищої аграрної школи в Дублянах. Славік зобов'язався добровільно нас возити своїм автом „Лада" по всіх наших родинних і сантиментальних місцевостях коло Львова. Мої — Смереків, Жовква і Мости Великі, Любині — Унятичі, Дрогобич, Борислав і Красне коло Турки, Бойківщина.

Пізно увечорі відвідуємо гостинний дім Петрашкевичів. Тут зібралося вже ціле товариство.

Ранком у середу, 3-го вересня, з водієм Славком вирушаємо до села Унятич, коло Дрогобича, родинного села мами Люби, з дому Яворських. Бабуня Люби мала тут велике господарство, але комуністи все знищили. Вступаємо на місцевий цвинтар. По дорозі відвідуємо музей Івана Франка в селі Нагуєвичі. В музеї знаходимо цікаві експонати, а на городі перед музеєм є багато скульптур і біюстів Франка та інших визначних людей. Тут величаво і багатолюдно відзначено 140-ліття від дня народження Генія.

У Дрогобичі відвідуємо гімназію, де навчалася Люба. Діти в школі щебечуть по-українськи, аж серце радується, а над дверима в одній класі читаємо слова з вірша Василя Симоненка: „Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки батьківщину". Взагалі в Галичині люди говорять тільки по-українськи, не так як, наприклад, у Києві. Також переходимо колом муру, де німецьке ґестапо розстрілювало і вішало наших закладників. В одному реклямовому вікні видніють портрети визначних українців Дрогобича, замордованих кагебістами в 1941 році.

У Бориславі вступаємо на перекуску до дому нашого водія Славка. І ще того самого дня, увечорі, їдемо через Сколе до села Красне, коло Турки, відвідати кузинку Люби Славцю. Захоплюємося красою природи та лагідних залених гір. Бойкині вистоюють при дорозі і продають гриби, які цього року дуже зародили. По дорозі є багато новопоставлених капличчок і висипаних могил, в пам'ять поляглим за волю України. Наш народ — багомільний, працьовитий і дуже гостинний.

Дороги, з вибоями і ямами, звичайно провадять через центри сіл, по яких спокійно проходжуються гуси, корови, а часом і льохи з поросятами. По обох сторонах дороги пасуться корови і кози, за якими ходять пастухи. При кожній хаті є гарні сади та городи. Але мені чомусь здається, що наше село затратило свій притаманний романтичний вигляд, як писав Шевченко: „Село мов писанка". Тепер у селі всі хати муровані і вкриті черепицею, бляхою або ґонтами. Часто трапляються і двоповерхові муровані доми, але невикінчені. Це тому, що народ зубожів і не має грошей. А перед тим, вже навчені прикрим досвідом різних змін валюти та інфляцією, люди почали інвестувати гроші в тривалих речах, особливо в будівлі нерухомостей. Це знана економічна засада і правда, що в непевних часах люди втікають від грошей і їх інвестують.

В наслідок нестабільности економіки та безробіття дуже поширилися в Україні спекуляції, хабарництво, крадіжки та корупція.

Ми переночували у Славка і в четвер їдемо через Львів та Куликів до села Смереків, коло Жовкви. По дорозі, ще в горах, спостерігаємо великі нафтові і газові рури, якими Росія перепроваджує газ транзитною дорогою через Україну до сусідніх країх на півдні. Переїжджаємо Стрий. Село Смереків було колись дуже змосковщене. Там діяла читальня ім. Качковського. Але мій покійний батько о. Евген Боднар, при помочі кількох свідомих селян та агронома Макара Каплистого інтенсивно працювали і таки зукраїнізували село. Колись були тут солом'яні хати, а сьогодні всі муровані. В тому селі, положеним на горбочку і оточеним глибоким ерозійним яром, я провів щасливо своє дитинство, а на цвинтарі коло церкви спочиває мій молодший братчик, Івась. Молодий священик, парох села о. Володимир Баран вітає мене сердечно та впроваджує до церкви. Церква гарно влаштована, а поблизу є могила в пам'ять поляглим за волю України. Оглядаю з жалем колись велике приходство і вишкрябую трішки землі з-під липи, яку садив мій батько, щоб узяти зі собою. Емоція і туга огортає цілим моїм єством, а сльози вперто тиснуться до моїх очей. Дарую священикові на пам'ятку мою нагороду пластинку — і ми вже в дорозі через села Мацошин, Сопошин — до Жовкви.

Жовква — це старовинне, історичне місто. Тут бували Богдан Хмельницький, Мазепа і навіть російський цар Петро. За ініціятивою інж. Богдана Саламахи з Балтімору, ЗСА, родженця Виннику, передмістя Жовкви, зорганізовано в ЗСА регіональне товариство „Жовківщина", якого є головою, а секретарем і рушійною силою — Б. Саламаха. Силами науковців з України та самої Жовкви і при допомозі діяспори вже видано 3 томи збірника „Жовківщина".

Вперше відвідуємо в барокковому стилі церкву отців Василіян. Вона гарно розмальована ще з-перед війни артистом — малярем Юліяном Буцманюком.

Опісля попри парк в середині міста прямуємо до колишнього замку Жолкевського, де за моїх часів, за Польщі, приміщувалася польська гімназія, а тепер є прокуратура та суд.

(Продовження буде)

Зустріч з лавреаткою

Радісно зустрічати появу кожної нової української книжки, особливо коли вона написана для дітей. Адже формування світогляду залежить від того, що буде вкладено в дитячу голівку вже від наймолодших літ.

Книжка Ольги Гаєцької „Допоможіть ангеликові" вийшла друком 1995 року у Видавництві дитячої літератури „Веселка" в Києві й була нагороджена премією ім. Олени Пчілки. З цієї нагоди для вшанування письменниці 82-ий Відділ СУА в Ню Йорку 6-го жовтня ц. р. в домівці УСК влаштував зустріч з лавреаткою.

Імпрезу відкрила заступниця голови Відділу Лідія Стасюк, яка привітала гостей, серед яких була письменниця Уляна Любович, і передала ведення програми культурно-освітній референтці й ініціяторці імпрези І. Іванчишин. І. Іванчишин, як звичайно, вела програму жваво і, не зважаючи на її серйозний вираз обличчя, часто вставляла свої дотепні зауваження.

На вступі був поданий короткий життєвий шлях О. Гаєцької. Народилася письменниця в Стрию, у сім'ї адвоката Ярослава і Неонілі Селезінків. Середню освіту отримала в гімназії Українського інституту для дівчат в Перемишлі, а матуру склала в Радехові.

З приходом большевиків батька письменниці запроторено в Архангельську область, де він і загинув, а мати з горя померла на 44-му році життя.

Під опікою старшої сестри виїхала О. Гаєцька на еміґрацію. Тут, в Австрії, студіювала фармацію, а коли переїхала до Америки — медичну технологію у Філядельфії.

Працювала лябoранткою біохемічної лябораторії, спершу у Філядельфії, а опісля в Ню Йорку, де працював також її чоловік хемік Р. Гаєцький. Представляючи письменницю, І. Іванчишин підкреслила, що вона є ентузіясткою хорового співу і вже понад 25 років співає в хорі „Думка" в Ню Йорку. Та й не тільки співає, а й занимає різні пости в Управі хору.

Ідучи слідами батьків, які все своє життя присвятили суспільній праці для добра свого народу, О. Гаєцька весь вільний від професійної праці час використовувала для виховної роботи серед дітей і молоді. Вже у Філядельфії, на протязі семи років, провадила гурток мистецького слова для дітей при Т-ві „Молода Просвіта" та приготовляла численні імпрези-вистави власного авторства.

Будучи членкою 83-го Відділу СУА, підготовляла святкування „Ялинки", ставила дитячі вистави, зорганізувала Ляльковий театр, репертуаром якого були українські народні казки, сценарії до яких писала сама. Свої вірші, оповідання і казки друкувала в різних газетах і журналах, а особливо на дитячій сторінці журналу „Наше життя".

Дальше ведуча задемонструвала присутнім книжку О. Гаєцької „Допоможіть ангеликові". Книжка дуже гарно, естетично ілюстрована мисткинею Ларисою Івановою, з гарною передмовою Софії Майданської. І. Іванчишин показала рівнож диплом і нагрудну медалю лавреатки та зачитала грамоту, дану письменниці від Видавництва „Веселка", в якій повідомляють про надання їй нагороди ім. Олени Пчілки і складають побажання від редакторки книжки Надії Кирян, завідувача редакцією Олеся Шевченка, мисткині Лариси Іванової та рецензента книжки — письменника Данила Білоуса.

Зворушливим було довідатися про шляхетний жест письменниці, яка грошову нагороду премії призначила для українських шкіл у східніх областях України. Недаром Д. Білоус у своїй рецензії назвав письменницю доброю, світлою, лагідною людиною, а її книжку — пронизану трепетною любов'ю до України. Після презентації наступили особисті привітання письменниці та вручення їй квітів.

Ксеня Раковська з донями Талею і Діяною.

Заголовна сторінка.

Далі почалася мистецька частина програми, в якій брали участь переважно діти-учні Школи Українознавства Т-ва „Самопоміч" в Ню Йорку і школи Св. Івана Хрестителя в Нюарку.

Першою виступила Таля Раковська, яка, тримаючи в руці свічечку, продекламувала вірш „Воскова свічечка". Наступною точкою було оповідання „Допоможіть ангеликові", що його читав Микола Єфремов. Ксеня Раковська зі своїми двома донями Талею і Діяною читали поперемінно оповідання „Мати весна".

У вокальній частині програми виступила знана солістка хору „Думка" Святослава Качарай, яка виконала при фортепіяновому супроводі о. Михайла Лева дві всіми люблені зворушливі пісні: „Спи, дитинко, спи" музика С. Людкевича, слова П. Карманського і „Розсіяла доля", музика о. М. Лева, слова Р. Купчинського. Слід відзначити, що співачка подарувала свій гонорар Суспільній Опіці СУА для сиріт Чорнобиля.

Наступною точкою програми було оповідання „Місяць і сонце", яке прочитала Таля Раковська, а оповідання „Дівчина з кошиком" (з партизанського життя) читала Оленка Лисецька. Вірш „Жовтий пан" виголосила Діяна Раковська, а оповідання-алегорію „Пригоди жолудя" читав Святослав Єфремов. Вірш „Рідна школа" прочитала Наталя Лисецька.

В другій вокальній точці виступила Ксеня Раковська зі своїми двома донями Талею і Діяною. Вони виконали дві пісні: „Зацвіла в долині червона калина", слова Т. Шевченка, і народну „Ой, заграй ми, дударику". Акомпаніював о. М. Лев. На закінчення мистецької програми О. Гаєцька прочитала свій вірш „Лан" і оповідання „Така наша бабуня" та подякувала організаторам і присутнім за влаштування її цієї зустрічі.

Треба відзначити, що діти були дуже добре підготовлені до виступів і читали вірші та оповідання не механічно, а з чуттям і зрозумінням. Це свідчить, що книжечка їм подобалася і близька їхньому серцю. Усі діти були зодягнені у вишивані сорочечки, а наймолодша учасниця Діяна Раковська мала на собі цілий гуцульський стрій та ще й червоний віночок на голівці.

Коли вона з темпераментом співала гуцульську пісню, то не здавалося, що ми в Ню Йорку, а десь на схилах Карпат біля Черемошу.

Зустріч закінчилася перекускою. Було приємно познайомитись ближче з письменницею та її книжкою „Допоможіть ангеликові". Ця книжка, як писав свого часу редактор В. Барагура, буде мостом, що єднає діяспору з Україною. І справді: тим мостом будуть єднатися серця дітей, що живуть на різних континентах в єдиній любові до своєї Батьківщини — України. Бож все душевне тепло й любов до рідного краю, що винесла письменниця з родинного дому, забрала з собою на чужину, щоб тут передати їх дітям і подарувати їм книжечку „Допоможіть ангеликові".

Книжку можна купити у пластовій крамниці „Молоде життя", 308 9-та вул. в Ню Йорку.

М. М.

Расові...

(Закінчення зі стор. 2)

Америки, вони бо вважали, що основою економіки є копальні золота і срібла. Історики твердять, що ціллю конкістадорів, себто еспанських завойовників XV і XVI століття, було шукати „золото і рабів". А коли його забракло вони веліли „заступити багатство золота важкою працею індіян в інших ділянках".

Коли ж з історичного аспекту з'ясувати вплив раси, то виходить, що відносно спокійна англійська колонізація як теж більш агресивна — еспанська з причин різниці між типами раси пішли своїми окремими шляхами. І тут безпосередні користі одиниць закріплювали загальну контролю колоніяльних імперій. Та зникають колонії з хвилиною визвольних змагань американських народів. І ось у ЗСА, що стали світовою потугою, змінюється наставлення до однорідності населення, бо завмирає ідеологія „перетоплюючого казана" а поруч „етнічної мозаїки" появляється „плюралізм етнічного суспільства". Суспільність незалежних країн Латино-Америки не виявляє великої расової однорідності ані великого політичного і економічного зщеплення. Конфлікти між расами майже не існують. Латино-американська культура, багата в інтелектуальні і мистецькі як теж примітивні і наймодерніші вартості. Вона своїм внеском збагачує світову культуру.

Листопадове свято в Ґлен Спей

І знов, котрий це вже раз,
Зійшлися ми в одній родині,
Щоб спом'янути славний час,
Коли в офіру Батьківщині
Себе принесли кращі з нас.

В. М.

1-го листопада ц. р. українська громада в Ґлен Спей відсвяткувала незабутній величний день Першого Листопада 1918 року. Завзятість, віра в перемогу благородного чину, любов до Батьківщини, до свого народу довели до успішного завершення великого діла. Клонимо голови перед жертвами відомими і невідомими. Їхнє діло не вмре, не загине.

Голова Громадського Комітету Ярослав Ґавур привітав отця І. Тиховича і всіх присутніх. В короткому вступному слові Я. Ґавур зазначив, що 1 листопада 1918 року у Львові було проголошено незалежність Галицької України. Український народ відчув, що прийшла слушна хвилина, щоб здобути відвічне право бути господарем своєї землі. Сьогодні знову линемо серцем, душею і думками до нашого Львова, згадуємо і переживаємо історичні події. Велика ідея здійснилася у великому чині.

Місцевий хор проспівав гимн „Ой, у лузі червона калина". Головний промовець Богдан Кандюк коротко окреслив історичні події Першого Листопада 1918 року. Величаві слова: „Український народе, голосимо тобі святу вість про твоє визволення з відвічної неволі. Віднині Ти господар своєї землі, вільний горожанин української землі".

Невеликий гурток, яким керували Дмитро Вітовський і Дмитро Паліїв, вночі вивісили синьо-жовтий прапор на ратуші Львова. Мешканці Львова раділи і хвилювалися. Ця велична подія завжди буде жити в серцях прийдешніх поколінь. Листопадовий Зрив не був тільки реґіональним святом. Це був здвиг всеукраїнський, соборницький. Наддніпрянці під проводом отамана Долуда маршували рам'я-в-рам'я з галичанами — за спільну ідею, перемогу. З точки реалістичної оцінки наш Листопадовий Зрив треба визнати незаперечним блискучим успіхом. Святкував не тільки Львів, святкувала ціла Україна. Підпільна дія патріотів-героїв здобула послідовників в діях УВО, ОУН, УПА.

В дні Першого Листопада перемогли не сила і кількість, але глибока віра, готовість до самопожертви, однодушність думки і чину. Листопадовий Зрив відновив і закріпив в українському народі традицію лицарського духа з княжих і козацьких часів, двигнув націю з тривалої зневіри, став джерелом творчої сили, яка започаткувала добу наших визвольних змагань.

Для наступних поколінь Листопадовий Зрив став натхненням і дороговказом до дальшої визвольної боротьби. Патріотизм — це найбільш шляхотне почуття людини. Це любов до Батьківщини, піднята до найвищої чесности. Перше Листопада було послідовним виявом бажань нашого народу, що в дальшому зродило не тільки Січових Стрільців, а також Карпатську Січ, славну УПА, Першу Дивізію УНА, тисячі борців підпілля та мучеників, які зазнали жорстоких знущань від окупантів України.

Підсумовуючи сказане, рішуче стверджуємо, що Листопадовий Зрив займає особливе місце в історії. Він — подія соборницька, доказом є телеграма Л. Вітовського, вислана ранком 1 листопада 1918 року до Національного Союзу: „ Зайнятий українським військом Львів посилає поклін Києву, столиці соборної України".

В художній частині програми виступив популярний ансамбль „Лелеки". Програму „У Листопадові Роковини" підготував керівник ансамблю Я. Ґавур. Пісні перепліталися художнім словом у виконанні Ярослава Ґавура. Ансамбль відспівав пісні „Їхав стрілець на війноньку", „Голубими туманами", „Зірвалася хуртовина" тощо. Музичний супровід на бандурі провадив Володимир Мазяр. Склад ансамблю Р. Ґавур, А. Плескун, Л. Гайдар, С. Ладанай, Б. Кандюк, Б. Чапля, І. Капчак, С. Палилик, Я. Ґавур. Відомий дует Р. Ґавур і А. Плескун проспівали „Синя Чічка" і „Карпати". Музичний супровід на бандурі — В. Мазяр. Місцевий хор проспівав пісні „Карпатські січовики" і „О, Україно". Диригент О. Гапій, музичний супровід Герта Гірняк.

Не можна не згадати естетичне оформлення сцени. Львівський ратуш, лев, калина, наш прапор маєстатично прикрасили ціле свято. Сцену оформив мистець В. Мзур.

Свято закінчено національним гимном.

Людмила Гайдар

Багатопартійність...

(Закінчення зі стор. 2)

основи більшости партійних структур, а народний депутат Олександер Ємець формує у Верховній Раді фракцію Народно-демократичної партії — організації, яку небезпідставно ототожнюють з молодою прагматичною генерацією „партії влади". Існують й інші ознаки посилення позицій прихильників публічної, отже, партійної політики в українському естаблішменті. Але говорити про усталення ролі партії у політичному житті України можна буде лише після ухвалення парляментом низки законів про партії, про вибори, про місцеве врядування тощо — де ця роля буде юридично обґрунтована й закріплена.

ПОДІЇ

10-ЛІТТЯ 113-го ВІДДІЛУ СУА

Ню Йорк. — Тут у суботу, 23-го листопада, в Українському Інституті Америки відбудеться урочисте відзначення 10-ліття місцевого 113-го Відділу Союзу Українок Америки. Початок о год. 7:30 вечора. Даток — 50 дол. від особи. Адреса інституту: 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку.

ЗУСТРІЧ З М. КАРДИНАЛОВСЬКОЮ

Ню Йорк. — 64-ий Відділ СУА і ОУП „Слово" влаштовує зустріч із поетесою і скульптором Мірталою Кардиналовською. У програмі — показ відеофільму „Шлях людини", прозірок скульптур та читання поезій. Зустріч відбудеться 17-го листопада о год. 2-ій після полудня в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ МУЗИКИ

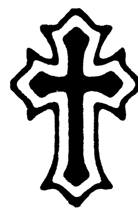
Ню Бранзвик, Н. Дж. — Український Студентський Клюб університету Ратгерс спонзорує концерт української духовної музики з участю хору „Думка" з Ню Йорку, диригент — Василь Гречинський. Концерт відбудеться у неділю, 17-го листопада, о год. 3-ій після полудня у Kirkpatrick Chapel, Somerset and George St., New Brunswick, N. J. Вступ безкоштовний.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА З ДОХОДОМ НА СИРОТИНЦІ В УКРАЇНІ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в ЗСА влаштовує у неділю, 24-го листопада, від 10-ої год. ранку до 8-ої вечора мистецьку виставку під гаслом „Продовжуймо традиції українського народу", яка відбудеться в Домі Української Культури в С. Бавнд Бруку. Увесь дохід призначений на сиротинці в Україні. У справі зголошення мистців та за інформаціями слід звертатися до Люби Шевченко (908) 725-5322 або Надії Мірчук (201) 992-6479.

ОБІД З НАГОДИ ДНЯ ПОДЯКИ

Ню Йорк. — Клюб Сеньйорів при Товаристві „Самопоміч" в Ню Йорку влаштовує обід з нагоди Дня Подяки, який відбудеться у неділю, 1-го грудня, у залі УНДому, 140 Друга аве. в Ню Йорку, початок о год. 2-ій після полудня. На обід, спонзорований кооперативою „Самопоміч", запрошується виключно членів-сеньйорів. Вступ вільний. Квитки можна придбати тільки до 23-го листопада в домівці Т-ва „Самопоміч", 98 Друга аве. в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою, з родиною і приятелями, що в неділю 10-го листопада 1996 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і СЕСТРА

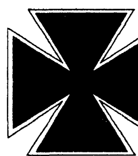
бл. п.

КАТЕРИНА ПРОТИНЯК

ПАНАХИДА — вівторок 12-го листопада о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН — в середу 13-го листопада о год. 9:30 рано в церкві св. Івана Хрестителя Нюарк, Н. Дж. а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
донька — ОЛЯ
внук — БОГДАН
брат — МИКОЛА
та ближча і дальша родина в Україні.

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА — ЗСА і КАНАДИ ділимося сумною вісткою з членством та громадянством, що 17-го жовтня 1996 р. в Філядельфії, ЗСА відійшла в Божу вічність наша активна членкиня

бл. п.

МАРІЯ ЛАБУНЬКА

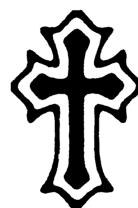
з дому Ровенчук — „Ірина"

провідниця 2-ої Округи ОУН — жіночої сітки на Ярославщині в роках 1944–47, активна членкиня Г.У. О.К.В. УПА в кількох каденціях.

Мужеві д-рові, проф. МИРОСЛАВОВІ, донці ІРИНІ і синам ОЛЕКСІЄВІ та ІЛЛІ складаємо наше глибоке співчуття.

Вічна її пам'ять

Головна Управа та Членство
Об'єднання К.В. УПА

Ділимося сумною вісткою, що по довшій недузі в суботу, 9-го листопада упокоїлася в Бозі наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ КАССАРАБА

з дому Коцюмбас

нар. 12-го березня 1903 р. в Бібрці

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п'ятницю, 15-го листопада в катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо.

У глибокому смутку залишила:
дочку — ІРЕНУ РАДЗИКЕВИЧ з мужем МИРОНОМ
синів — РОМАНА з дружиною МАРТОЮ
— ЗИНОВІЯ з дружиною ОЛЬГОЮ
внуків — ПЕТРА
— РОМАНА
— РОМУ
— МИРОНА
— ХРИСТИНУ
— НЕСТОРА
— НАТАЛКУ
правнуків — АННУ
— ПАВЛА

„ЧОРНОМОРЕЦЬ" НАЗДОГНАВ КИЇВСЬКЕ „ДИНАМО"

Футбольний клуб „Чорноморець", Одеса, наздогнав у показнику табелі ігор в 10-ій рунді київське „Динамо" після перемоги з клюбом „Кремінь" з м. Кременчука, вислідом 1:0.

В цьому ж часі кияни зазнали несподіваної поразки з новаком вищої ліги України, клюбом „Ворскла" в Полтаві — 3:4. Дніпропетровське „Дніпро" ремісувало свою зустріч з львівськими „Карпатами" 0:0. Донецький „Шахтар" зазнав поразки в Івано-Франківському з місцевим „Прикарпаттям" вислідом 1:2.

Вершок показника табелі ігор вищої ліги України після 10-ої рунди розгирвок:

	ігор	точки	відношення гол.
Динамо, Київ	10	22	23:7
Чорноморець, Одеса	10	22	19:9
Дніпро, Дніпропетр.	10	21	20:8
Ворскла, Полтава	10	21	17:8

Дальші місця займають: „Карпати", Львів, (17 точ.), „Зірка", Кіровоград (16), „Металюрг", Запоріжжя (15), „Нива", Тернопіль (12), „Торпедо", Запоріжжя; ЦСКА, Київ — (по 11), „Таврія", Симферепіль (10), „Нива", Винниця (9), „Кривбас", Кривий Ріг, „Кремінь", Кременчук (по 7), „Прикарпаття", Івано-Франківське (5).

О. Т.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Футбольними шляхами

Минуло 50 літ, як колишній футбольний воротар (а тепер футбольний суддя) Микола Касіян продовжує активну участь у спорті.

В 1946 році почав грати воротарем у дружині „Орлик" у Берхтесгаден в Німеччині. Дружина „Орлик" була зложена з молодих змагунів: таких, як Павлюк, Колодій, Грицуляк і інші. Найстаршим змагуном і капітаном дружини був св. п. Омелян Суховерський, колишній змагун спортового товариства „Довбуш" в Чернівцях на Буковині. „Орлик" змагався в другій дивізії в рамках РФК (Рада Фізичної Культури) і, як на молоду футбольну дружину, втішався добрими вислідами.

Восени 1947 року переходить грати до спортового товариства „Беркут" в Новому Ульмі. Під ту пору „Беркут" славився такими чоловими змагунами, як П. Макар, О. Банах, С. Лютак, В. Зарицький. В тому самому році „Беркут" здобуває чашу ім. Буцика на сімковому турнірі в Авгсбурзі. Навесні 1948 року була зорганізована з-поміж поневолених народів так звана „Олімпіяда Д. П." РФК покликає М. Касіяна як воротаря до футбольної репрезентації українців, яка в той час репрезентувала поневолену Україну на еміграції. Осідок всіх змагунів був у Регенсбурзі в таборі Ґанґгоферзідлюнг. Крім репрезентації України, брали участь в змаганнях ще репрезентації Польщі, Мадярщини, Югославії і Литви. РФК на менаджера призначила мгра С. Кравчишина, а на тренера — одного з найкращих українських футболістів, колишнього змагуна СК „Русь", Ужгород, і СТ „Україна", Львів, св. п. В. Кобзяра. Ця славна українська футбольна дружина, перемігши всіх супротивників з однаковим кінцевим вислідом 5:1, здобула перше місце, золоту медалю, як рівнож престиж України на еміграції.

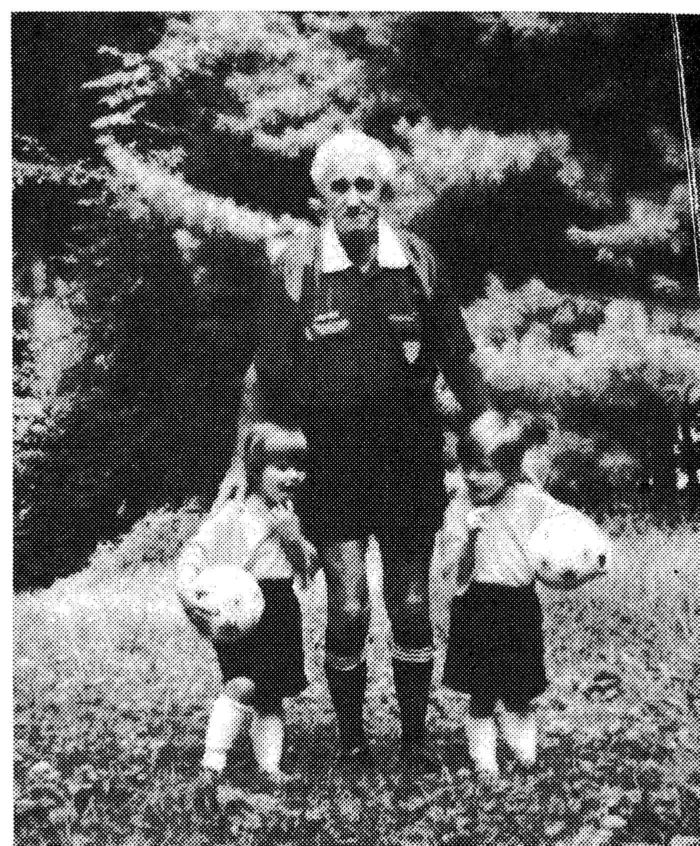
Після Олімпіяди був заангажований грати в Регенсбурзі у місцевій дружині „Січ". Головою товариства в той час був відомий актор і режисер св. п. Володимир Блавацький. „Січ" змагалася в німецькому футбольному зв'язку, здобуваючи в своїй групі перше місце. Рівнож „Січ" брала участь у змаганнях за чашу Баварії. Дійшла до чвертьфіналу, але, програвши в Інгольштадті, відпала від дальших ігор.

Восени 1949 року приїхав до Америки, грав кілька змагань в УСК Ню Йорк. Взимку 1950 року переїхав до Чікаго і весною почав грати в новозаснованому спортовому товаристві УАСТ „Леви". Граючи сезон в першій дивізії, здобувши перше місце, закваліфікувалися до Вищої дивізії. „Леви" належали до чолових футбольних дружин Чікаго. Були кількаразовим чемпіоном Чікаго, чемпіоном сімкового турніру, чемпіоном стейту Іллиной, як рівнож чемпіоном багатьох турнірів, влаштованих УСЦАК-захід; вкінці остаточним чемпіоном УСЦАК схід-захід по фінальних змаганнях УАСТ „Леви" та УСК Ню Йорк.

В 1952 році футбольна Ліга Чікаго призначила М. Касіяна запасним воротарем репрезентації Чікаго проти Штутгарт „Кікерс" з Німеччини. В 1958 році повісив на кілок футбольні черевики, оженився з Марійкою Жубрид, яка, до речі, також була любителькою спорту та змагунка в настільному тенісі і відбиванці. Одначе, „вовка тягне до ліса". Переселившися до Філядельфії, вкороткі здав іспит футбольного судді, і минуло вже 30 літ, як він зі свистком в устах продовжує свою спортову кар'єру. Впродовж цього часу він судивав вже понад 2,380 змагань. Через два сезони був футбольним інструктором на оселі СУМА в Елленвіллі.

В 1991 році брав участь, як футбольний суддя, в святкуваннях 80-ліття СТ „Україна" у Львові і інших містах Галичини. Сповнилося його бажання повернутись в Україну активним спортовим учасником. Ще одним бажанням є, щоб його два маленькі внуки, Павлик і Матейко, пішли слідами діда. Минулого літа вони вже відбули футбольний табір, зробивши перші футбольні кроки,

Н. Н.

Дідо Микола з внуками: справа Матейко, зліва Павлик.